

Kaip auginti arbūzus? Išsamus pradedančiojo vadovas nuo sėklos iki saldaus kąsnio!

Arbūzų auginimas – tai ne tik derlius, bet ir smagus nuotykis
Šioje atmintinėje rasite visą reikalingą informaciją nuo sėklų sėjimo iki
prinokusio vaisiaus skynimo.

arbuzuseklos.lt

Sėja

Arbūzus sėkite nuo balandžio pabaigos ir gegužės vidurio (**04.20-05.15**). Sėklas įterpkite **1,25–2,5 cm gylyje į 0,75–1 litro dydžio indelius**. Geriausiai tinka durpių substratas, **skirtas daigų auginimui** – jis užtikrins gerą drenažą ir subalansuotą drėgmę. Rekomenduojame rinktis durpių substratą, turintį **perlito** (pagerins geresnį **šaknų kvėpavimą**) ir **molio** (sureguliuos **maistinių medžiagų pasisavinimą** ir **drėgmę**). Substratas turėtų būti lengvas, purus ir gerai praleidžiantis orą.

Svarbu! Sėjant substratas turi būti **drėgnas**, bet ne šlapias – per didelė drėgmė gali skatinti pelėsį ar šaknų puvinį, o per sausas substratas trukdys sėkloms sudygti. Idealus drėgnumas – **substratas turi būti drėgnas, tačiau suspaudus rankose, neturėtų iš jo lašėti vanduo**.

Papildoma rekomendacija:

Norėdami paskatinti greitesnį sėklų dygimą, prieš sėją jas galite pamirkyti 12–24 valandas šiltame (**+25–30 °C**) vandenyje. Tai suminkština sėklų luobelę ir palengvina daigelio prasikalimą. Taip pat galima daiginti drėgname popieriuje ar servetėlėje, laikant šiltai (pvz., orkaitėje su įjungta šviesos lempute, **neįjungiant kaitinimo!**). Vos tik pasirodo pirmoji šaknelė, sėklas reikia pasėti į paruoštą substratą – taip išvengsite jų peraugimo ir užtikrinsite sklandų tolesnį augimą.

Jeigu sėklos nesudygo per kelias dienas, nenusiminkite – tai dar nereiškia, kad jos nekokybiškos. Arbūzų sėklų dygimas gali trukti net iki 14 dienų, priklausomai nuo temperatūros, drėgmės ir individualių sėklų savybių. Pagal ISTA (Tarptautinės sėklų testavimo asociacijos) standartus, sėklų daigumas vertinamas per 14 dienų laikotarpį. Jei daiginote popieriuje ir po kelių dienų nematote rezultatų, drąsiai perkelkite sėklas į substratą – kai kurios sėklos tiesiog mieliau dygsta dirvoje.

Svarbu: ši rekomendacija **netaikoma** apdorotoms (**beicuotoms**) sėkloms – jų mirkyti ar daiginti **papildomai nereikia**. Informacija, ar sėkla yra apdorota (beicuota) nurodyta ant sėklų pakuotės. Beicavimo metu sėklos padengiamos apsaugine medžiaga, kuri saugo nuo ligų ir skatina vienesnį dygimą. Mirkymas gali **pažeisti šį apsauginį sluoksnį**, todėl beicuotas sėklas sėkite tiesiai į drėgną substratą.

Pasėjus, laikykite šiltai – **+25–30 °C** temperatūroje, kad sėklos greitai sudygtų. Kai sėklos pradeda dygti, **sumažinkite temperatūrą iki 20–25 °C** – taip išvengsite per greito išstypimo ir išauginsite tvirtus, kompaktiškus daigus. Tai ypač svarbu pirmosiomis savaitėmis, kad daigai nepasidarytų pernelyg ilgi ir silpni.

Daigų auginimo sąlygos

Geriausia daigus auginti šildomame šiltnamyje, kur užtikrinamas vienodas apšvietimas ir natūrali šviesa – tokiomis sąlygomis daigai auga tvirtesni ir tolygesni.

Jei neturite šildomo šiltnamio – dienos metu daigus galite išnešti į šviesią, apsaugotą nuo vėjo vietą (pvz., šiltnamį, šviesią šiltą verandą, balkoną, terasą), o naktį parnešti į šiltesnę patalpą. Svarbu, kad jie gautų kuo daugiau natūralios šviesos ir **neperkaistų ant palangių** ar po dirbtiniu apšvietimu.

Temperatūra

Dygimo metu: +25–30 °C

Augimo metu: +20–25 °C

Šviesa

Natūrali šviesa

Vienodas apšvietimas

Apsauga

Apsaugota nuo vėjo vieta

Šilta aplinka nakties metu

Patarimas:

Jei substrato paviršiuje pradeda augti žalsvas apnašas – tai signalas, kad per drėgna ir trūksta oro cirkuliacijos. Atsargiai supurenkite viršutinį substrato sluoksnį, pravėdinkite patalpą, kurioje laikote daigus.

Persodinimas

Arbūzų daigai persodinami į lauką, kai dirva išyla bent iki **+15 °C**. Kad tai įvyktų greičiau, plėvelę rekomenduojama patiesti bent **1-2 savaites prieš sodinimą**. Mes naudojame melsvą stabilizuotą 200 µm storio polietileno plėvelę, tačiau tokios dangos trūkumas, kad po lietaus reikia pradurti skylės tose vietose, kur kaupiasi vanduo. Galima naudoti juodą, pralaidžią vandeniui agro dangą.

Kaip tiesti plėvelę:

Plėvelės kraštus reikia gerai įkasti ir prispausti žemėmis, kad augdamos piktžolės ir vėjas jos nekilnotų.

Sodinami daigai, turintys **4-5 nuolatinis lapus** ir stiprų šaknyną. Jei sodinate į šiltnamį, atstumas gali būti mažesnis – apie **60-80 cm**.

Sodinimo atstumas – bent **100 cm** tarp augalų, kad kiekvienas arbūzas turėtų pakankamai vietos augti. Jeigu turite pakankamai vietos, galite palikti dar didesnius atstumus.

Svarbu! Niekada nepurtykite žemių nuo šaknų – tai gali pažeisti šaknyną ir sulėtinti daigo prigijimą. Daigai turi būti **sodinami su visu šaknų gumulu**, kad šaknys nepatirtų streso ir galėtų toliau sklandžiai augti.

Prieš sodinimą vazonėlius gerai palaistykite, kad žemė būtų drėgna, puri, tuomet daigą bus lengviau išimti. Jei reikia, galima trumpam pamerkinti vazonėlį į vandenį, kad žemė dar labiau atsiskirtų nuo sienelių. Daigą išimkite **atsargiai, laikydami ne už stiebo**, o už indo krašto, kad nepažeistumėte augalo.

Sodinant galima įberti šaukštą **žuvų miltų** ir šiek tiek lapuočių medžių **pelenų**.

Žuvų miltai – puikus lėtai išsiskiriančio azoto šaltinis, kuris padeda augalui sėkmingai įsišaknyti ir stiprėti pirmaisiais augimo etapais.

Pelenai – natūralus kalio, kalcio ir kitų mikroelementų šaltinis, kuris stiprina augalų atsparumą, padeda formuoti tvirtesniems vaisiams ir mažina dirvos rūgštingumą.

Svarbu nepersistengti – užtenka maždaug **1 šaukšto žuvų miltų ir žiupsnio pelenų vienam daigui**. Geriausia juos šiek tiek įmaišyti sodinimo metu į duobutę.

Priežiūra po persodinimo

Po persodinimo daigus reikėtų palaistyti. Laistykite šiltu vandeniu, bet neperliejant – dirva turi būti drėgna, ne šlapia.

Pirmosiomis dienomis po persodinimo, ypač jei orai dar nepastovūs ar vėjuoti, rekomenduojama daigus pridengti agroplėvele. Tai padės išlaikyti šilumą, apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių, vėjo bei staigių temperatūros pokyčių naktimis. Agroplėvelė turėtų būti pakelta ant lankų ar karkaso, kad neliestų pačių augalų – taip jie jausis saugiai ir galės toliau augti be streso.

Kai tik orai tampa šilti ir stabilūs, plėvelę galima nuimti arba atidengti dienai, o nakčiai – pridengti.

Jeigu po persodinimo daigas nuvysta – nenusiminkite, dažnai tai laikina reakcija į persodinimo stresą. Augalas gali trumpam „nuleisti ausis“ – ypač jei diena saulėta ar vėjuota.

Ką daryti, jei daigas nuvysta?

Nestresuokit ir neperlaistykite

Dažniausia klaida – užpilti vandeniu tikintis, kad taip atsigaus. Per šlapia dirva tik pablogins situaciją.

Uždenkite agroplėvele

Jeigu nesate pridengę, uždenkite agroplėvele – ji padės sumažinti saulės intensyvumą ir išlaikyti drėgmę.

Turėkite kantrybę

Jeigu daigas buvo pasodintas tinkamai – kartu su visu žemės gumulu iš vazono, nepažeidžiant šaknų – po kelių dienų jis turėtų atsigausti ir pradėti augti.

Svarbiausia – kantrybė. Arbūzai mėgsta šilumą, todėl vos tik išils orai ir dirva, jie „prabus“ ir greitai šaus į viršų.

Po persodinimo, praėjus maždaug dviem savaitėms, patręškite dilgėlių raugu arba kitomis organinėmis trąšomis, turinčiomis daugiau azoto – tai paskatins lapijos augimą ir stipresnę augalų vystymąsi. Vėliau, formuojantis vaisiams, galite rinktis trąšas, kuriose daugiau kalio ir fosforo.

Laistymas

Laistymas – **saikingas** ir tik tada, **kai reikia**.

Arbūzai – sausrui atsparūs augalai, todėl jų **nereikia laistyti reguliariai**. Laistykite tik tada, kai augalai **pradedą rodyti vandens trūkumo požymius** – lapai suglemba, praranda stangrumą. Arbūzai dalį drėgmės geba pasisavinti ir per **lapus iš rasos**, todėl dirvožemio drėgmė neturi būti nuolatinė.

Svarbiausia – **neperlaistyti**, nes perteklinė drėgmė gali lemti šaknų puvinį ar prastesnį vaisių skonį. Geriausia laistyti rečiau, bet gausiau – ryte, kad lapai spėtų nudžiūti.

Stebėkite augalus

Laistykite kai lapai pradeda glebti

Laistykite ryte

Kad lapai spėtų nudžiūti iki katrių saulės spindulių

Laistykite saikingai

Vengiant perteklinės drėgmės

Derlius: kaip atpažinti, kad arbūzas jau sunoko?

Pageltusi apačia

Vaisiaus apačia pradeda geltonuoti.

Sudžiūvęs ūselis

Šalia žiedkočio esantis ūselis nudžiūva ir tampa rudos spalvos.

Žievė tampa matinė

Kai arbūzas sunoksta, jo žievelė šiek tiek praranda blizgesį.

Skardus garsas stuksenant

Atsargiai pastuksenk – jei girdisi tuščias, gilus, skardus garsas, tai vienas iš požymių, kad arbūzas prinokęs.

Verta žinoti, kad skardus garsas gali pasitaikyti ir dar nenunokusiems vaisiams, todėl svarbu atsižvelgti ir į kitus požymius. Patikimiausias ženklas – sudžiūvęs ūselis ties koteliu. Jis išdžiūsta ir paruduoja, kai vaisius būna pilnai subrendęs. Kitas ženklas – pageltusi apačia, t. y. vieta, kuri gulėjo ant žemės ar plėvelės. Vis dėlto kartais ši dėmė gali ir neatsirasti, jei vaisius buvo pakilęs nuo pagrindo – pavyzdžiui, gulėjo ant stiebo ar žalios masės. Todėl jei ūselis jau sudžiūvęs, o garsas vis dar skardus – verta skinti. Kai garsas ima duslėti, arbūzas pradeda pernokti ir gali prarasti dalį traškumo bei saldumo.

Pirmasis derlius dažniausiai sunoksta praėjus **60–70 dienų nuo persodinimo**, priklausomai nuo veislės ir oro sąlygų. Lietuvoje ankstyvasias veisles dažniausiai ragaujame jau **liepos pabaigoje**, o vėlyvesnes – nuo **rugpjūčio vidurio**.

Sėkmingo derliaus linkėjimai

Nepamirškite **pasidžiaugti procesu!** Arbūzų auginimas – tai ne tik derlius, bet ir **smagus nuotykis.**

Sėkmingo derliaus ir saldžių atradimų! Jei kiltų klausimų – drąsiai rašykite: klausti@arbuzuseklos.lt arba ieškokite mūsų Instagram – [@arbuzu_seklos.lt](https://www.instagram.com/arbuzu_seklos.lt), Facebook – [@arbuzuseklos.lt](https://www.facebook.com/arbuzuseklos.lt)

Skenuokite ir sužinokite daugiau apie veisles:

Balandžio pabaiga – gegužės vidurys
Sėja ir daigų auginimas

Birželis-Liepa
Auginimas ir priežiūra

